

JULIA PASTRANA.

DOOR

Dr. C. EKAMA.

Nadat eene mijner bekenden eenigen tijd te Londen had doorgebracht en onder andere merkwaardigheden ook Piccadilly had bezocht, liet zij mij, na haar terugkomst, een photographisch portretje zien, waarvan het origineel in genoemd museum berustte. Het trok terstond mijne bijzondere aandacht, en het zal wel niemand bevreemden dat ik trachtte eenige meerdere bijzonderheden te vernemen, die over de geboorte, afkomst en geschiedenis van dit wezen eenig licht konden verspreiden. Verre echter dat mijne nasporingen aan mijne verwachtingen hebben voldaan; maar ik acht dit zonderlinge wezen toch belangrijk genoeg om mede te deelen wat ik daarvan heb kunnen vernemen.

JULIA PASTRANA bevond zich in Juli 1857 te Londen, waar zij zoo-genaamde levées hield of voorstellingen gaf, met het doel om in haar levensonderhoud te voorzien. In de *London News* van 4 Juli 1857 lezen wij de volgende advertentie: »The Nondescript. Miss JULIA PASTRANA, »the Nondescript, known through the United States and Canada as »the Bear-Woman etc. will hold her levees at the Regent Gallery every »day." Zij was toen nog een jong meisje, waarschijnlijk 21 jaar oud; zij had een zeer aardig figuurtje, was 4 voet, 6 duim hoog en woog ongeveer 125 pond, zong overheerlijk zoowel in het spaansch als in het engelsch, scheen goedaardig van humeur en leerzaam te zijn (good-natured and intelligent), sprak vloeiend, was gevat met hare antwoorden en wist altijd een »bon mot" naar waarde te schatten. Het was haar altijd aangenaam wanneer hare »levées" druk werden bezocht, en nooit was zij gelukkiger dan wanneer zij veel bezoek had gehad. Haar grootste

verdiens te was evenwel het dansen; zij danste met de meeste bevaligheid, kleedde zich op dezelfde wijze als de beroemde FANNY ESSLER in de cachuca (een lage japon, een zijden broek en scharlaken laarzen) en kon, wat de symmetrie in hare omtrekken en vormen betrof, de afgunst van den besten balletmeester opwekken.

Tot dusverre is er niets bizonders; maar op dit lichaam stond een hoofd, dat wel onze aandacht verdient; het was geen hoofd van een blanke, noch van een neger, noch van een indischen matroos, noch van een orang-outan, noch van een beer, zooals de naam van bear-woman of beer-vrouw zou doen vermoeden; maar men zou denken dat elk van dezen een of meer trekken van hun gelaat aan haar had afgestaan, terwijl andere trekken niet met de tot nog toe bekende wetten van fysieke gesteldheid zijn overeen te brengen. Ja, er was een hoofd; maar in plaats dat de hersenen, zooals bij alle andere menschen, in een gewonen schedel besloten waren, waren zij slechts door een laag vleesch van één duim dikte bedekt. Het hoofd was met lang zwart haar bedekt, het voorhoofd was schuin, de oogleden waren dik en zwaar, de oogen gezwollen met een gramstorigen blik, de neus was breed en had niets menschelijks, de neusbeenderen waren zeer klein en ingevallen. De kaakbeenderen staken uit evenals bij den bavian en bevatteden twee rijen van tandkassen; in de voorste bovenste tandkassen waren twee korte snijtanden, in de achterste waren volgroeide kiezen, doch de voortanden ontbraken; de onderlip stak ruim een duim over het kakebeen uit. De tong was echter zeer buitengewoon en bestond uit eene sponsachtige massa, zonder gedaante noch vorm en als het ware in alle richtingen doorboord; hetgeen des te opmerkelijker is, wanneer men bedenkt dat zij vloeïend sprak en zoo overheerlijk zong. Het geheele gelaat was met haar van verschillende lengte bezet, en zij had aan de kin en aan de wangen een baard en snorbearden, waar menig krijgsman trotsch op zou zijn.

Het overige lichaam en vooral de beenen waren welgevormd: »the legs and feet are pretty,» de kleur van de huid, die met korte haren is bedekt, is donkerbruin.

Onmiddellijk rijst hier de vraag: Waar is deze vrouw geboren en wie waren hare ouders? Volgens het volksgeloof zou men kunnen volstaan met de gedachte dat de moeder zeker van een aap was geschrokken toen zij zwanger was; waarmede dan de zaak zou zijn opgelost. Bij den eersten opslag zou men denken dat deze beroemde

danseres was voortgesproten uit de vereeniging van een aap met eene vrouw of liever negerin. Ofschoon er gelukkig niet veel voorbeelden zijn, zoo blijkt toch uit de volgende plaats van GEOFFROY-ST. HILAIRE en CUVIER dat negerinnen wel eens last kunnen hebben van apen:

»Il paraît même que les cynocéphales (hondskoppige apen) dans »l'égarément de leurs passions pourraient devenir dangereux pour »les femmes. Ce qui est certain, c'est qu'il les distinguent très-bien »des hommes; on ne peut en douter aux signes nombreux qu'ils en »donnent. Et comment font-ils une distinction dans une espèce si »différente de la leur et sur des individus couverts de vêtements, au »milieu desquels on ne peut apercevoir qu'une partie du visage? »Quoiqu'il en soit, le mandrill est un des singes, qui dans ses désirs »d'amour, montre le moins d'éloignement pour l'espèce humaine. »Nous avons déjà eu occasion de parler de l'amour des singes pour »les femmes, aucune espèce n'en donne des marques plus vives que »le mandrill: l'individu, que nous décrivons, entrait dans des actes »de frénésie à l'aspect de quelques-unes, mais il s'en fallait bien que »toutes eussent le pouvoir de l'exciter à ce point; on voyait claire- »ment qu'il choisissait celles, sur lesquelles il voulait porter son »imagination; il ne manquait pas de donner la préférence aux plus »jeunes. Il les distinguait dans la foule, il les appelait de la voix et »du geste, et on ne pouvait douter que s'il eut été libre, il ne se »fut porté à des violences. Ces faits bien constatés, observés par »mille témoins, rendent très-digne de foi tout ce que les voyageurs »rapportent sur les dangers, que les négresses courent de la part des »grands singes, qui habitent leur pays." ¹

Ik heb dit gedeelte uit dit groote werk aangehaald, omdat het in vele opzichten zoo belangrijk is en te meer omdat dit schijnbaar eenigen grond geeft aan het gevoelen, dat deze vrouw uit eene dergelijke vereeniging geboren zou zijn. HÆCKEL geeft eene afbeelding van haar en zegt: wanneer men het gelaat van den neusaap van Borneo (*Semnopithecus nasicus*) vergelijkt met dat van een mensch, dat veel op een aap gelijk, b. v. JULIA PASTRANA, dan zal de eerste tegenover de laatste op een hooger en trap van ontwikkeling in vorm schijnen te staan. ²

¹ M. GEOFFROY-ST. HILAIRE et M. FRÉDÉRIC CUVIER. *Histoire Naturelle des Mammifères*. Paris 1824.

² E. HÆCKEL. *Anthropogenie oder Entwicklungsgeschichte des Menschen*. 3te Auflage. Leipzig 1877, S. 300.

Doch met recht kunnen vele bezwaren hiertegen geopperd worden. Vooreerst is het volstrekt niet bewezen of de gemeenschap van apen en negerinnen gevolgen zoude hebben; er zijn mij geen voorbeelden bekend en zij, die dit gevoelen voorstaan, voeren meestal als hun eenigen bewijsgrond aan, dat uit de gemeenschap van paarden en ezels muilezels geboren worden. Ten andere heeft hetgeen door CUVIER gezegd wordt, grootendeels betrekking op de groote apen van Japan, Sumatra, Ceylon; enz., dus in 't algemeen op de apen van de oude wereld, terwijl in Amerika zulke groote apen niet voorkomen; want de grootste bekende is de brulaap (*Mycetes Caraya*) die 1,3 meter hoog is, waarvan ongeveer de helft op den staart komt.¹ Daarenboven is alleen haar hoofd mismaakt, terwijl het overige lichaam zeer schoon en bevallig gevormd is, en de uitstekend fraaie voeten alles behalve aan eene apen-afkomst doen denken. Ook zou dit volstrekt nog geene opheldering geven omtrent de zonderlinge tong; want een sponsachtige tong is bij geen enkel zoogdier bekend.

Ten opzichte van haar afkomst wordt algemeen het volgende als het meest geloofwaardige aangenomen. In 1830 begaven zich verscheidene vrouwen der Diggers-(gravers) Indianen² van Copala in Mexico naar een kleinen vijver aan den anderen kant van den berg om volgens landsgebruik een bad te nemen. Terwijl zij weder naar huis gingen, bemerkten zij weldra dat er één ontbrak, en ofschoon alle nasporingen werden gedaan, bleven deze vruchteloos, zoodat men eindelijk begon te vreezen dat deze vrouw verdronken zou zijn. Deze gebeurtenis was reeds bijna vergeten, toen zes jaren later een Ranchero, die in het gebergte jaagde, eene stem uit een hol hoorde, welke hem voorkwam van eene mexicaansche vrouw te zijn. Hij ging naar Copala terug, riep eenige menschen bij elkander, welke de grot omsingelden en er in slaagden de verloren vrouw terug te krijgen. Zij verhaalde dat zij zes jaren vroeger den weg was kwijt geraakt en op den top van een berg geklommen om dien terug te vinden, doch dat zij hier plotseling door een anderen troep Indianen, waarmede haar stam in onmin leefde, was overvallen en dat deze haar al dien tijd

¹ BREHM's *Thierleben*. Grosse Ausgabe, 1876. Th. I, S. 176, 199.

² Diggers-Indians, White-food Indians zijn bijnamen voor zeer kleine stammen of benden, waardoor de Indianen zich onderling van elkander onderscheiden, en welke meestal voortdurend met elkander in strijd leven.

van hare gevangenschap zorgvuldig in dit hol hadden bewaakt. De plaats echter, waar zij gevonden werd, was ettelijke mijlen van alle menschelijke wezens, hetzij gravers-Indianen of anderen, verwijderd en in eene streek vol apen. Zij *zoogde* op dien tijd dit kind, dat toen ongeveer twee jaar oud moet geweest zijn. De vrouw verklaarde veel van dit kind te houden, ofschoon zij ontkende de moeder te zijn.

Natuurlijk komt de gedachte hier bij ons op of de vader van deze danseres ook een Indiaan kan geweest zijn; maar al zijn de Indianen nu alle geen Apollo's, zoo is hun uiterlijk niet afzichtelijk. Er mogen, evenals bij ons, verscheiden leelijke gezichten onder wezen, maar over 't algemeen zijn zij fiksche, welgevormde mannen, met de typen aan hun ras eigen, die hemelsbreed van het afschuwelijke gelaat van JULIA verschillen. Het zal echter altijd duister blijven om welke reden de moeder ontkende, dat dit haar kind was; zij was zes jaren gevangen geweest, dit kind was twee jaren oud, derhalve gedurende de gevangenschap geboren; zij *zoogde* op dien tijd, dus moet zij een kind ter wereld hebben gebracht, en waar is nu dat kind gebleven als deze JULIA haar kind niet was? En hoe was zij nu aan *dit* kind gekomen? Er kan, dunkt mij geen twijfel bestaan of deze mexicaansche vrouw moet de moeder geweest zijn. Maar waarom heeft zij dit ontkend?

Later werd het kind JULIA PASTRANA gedoopt, en toen hare *onderstelde* moeder gestorven was, werd het haar veroorloofd bij PEDRO SANCHEZ, gouverneur van den staat Sinalva, in een ondergeschikte betrekking te blijven. Zij bleef bij deze familie tot omstreeks April 1854, waarna zij naar de Vereenigde Staten gevoerd werd om aldaar tentoongesteld te worden; sedert dien tijd heeft zij de voornaamste steden van Europa bezocht en de grootste belangstelling opgewekt, vooral onder de genees- en natuurkundigen.

Ook heeft zij nog een diepen indruk op het hart (of de speculatiegeest?) van een Engelschman gemaakt, wiens naam ik echter niet te weten ben kunnen komen; hij zou met haar gehuwd zijn geweest en bij haar een kind, een meisje, verwekt hebben, waarvan de afbeelding hier is bijgevoegd.

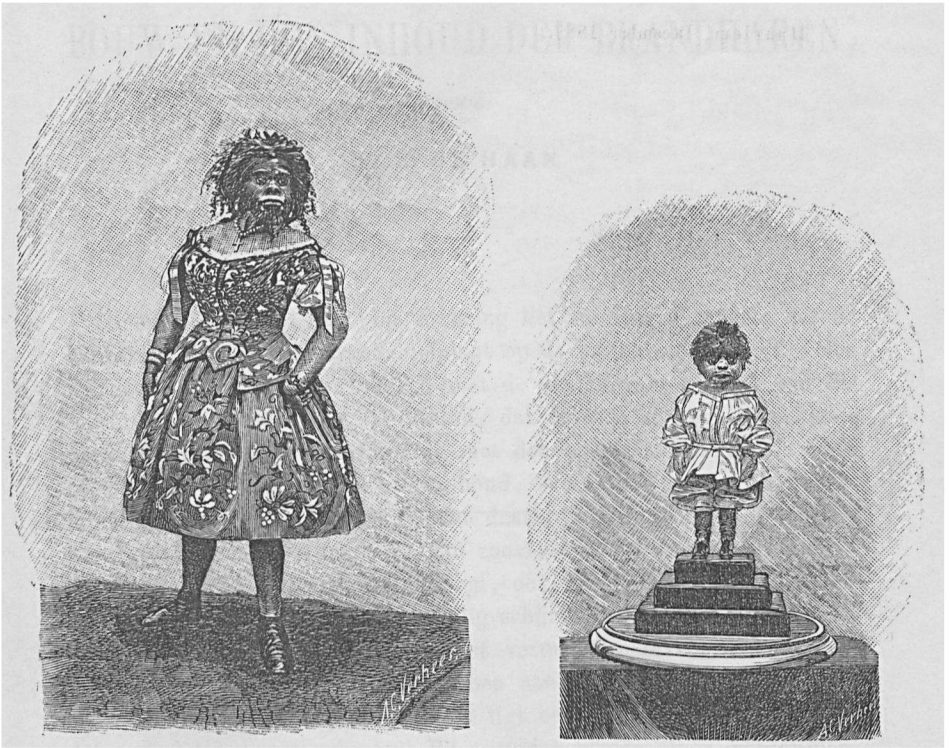
Van dit kind valt niet veel bijzonder te zeggen; men ziet, het haar hangt lang en zeer laag over het voorhoofd, en op het uiterlijk zou men zeggen, dat het tot de macrocephalen (groothoofdigen) behoorde. De moeder is drie maanden na hare bevalling en het kind eenigen tijd later te Moskou overleden. Beide zijn aldaar gebalsemd door professor SUCKALOFF, en nu zelfs na haren dood blijft de moeder nog

de bewondering gaande houden niet alleen door haar uiterlijk, maar ook door de wijze waarop het lijk gebalsemd is. Beide lijken zijn naderhand op aanvraag van den echtgenoot naar Londen overgebracht en in Piccadilly geplaatst; de moeder *staat* rechtop onder eene vitrine, en het kind in hare nabijheid onder een stolp.¹

Tot besluit van deze zonderlinge geschiedenis diene hier de brief, welke door den kundigen F. F. BUCKLAND, officier bij de life Guards, aan *the Field* is geschreven en waarin nog vele bijzonderheden omtrent dit balsemen worden medegedeeld. »Toen ik'', zoo schrijft hij, »eene »uitnoodiging gekregen had dit groote natuurwonder te komen be- »zichtigen, dat als de gebalsemde onbekende, the Nondescript, be- »schreven en nu in de zalen van Piccadilly n°. 191 tentoongesteld »is, haastte ik mij daaraan te voldoen. Terstond toen ik het zag, riep ik uit: JULIA PASTRANA! Het is zoo, zeide de eigenaar der tentoon- »stelling, het is JULIA PASTRANA. Men zal zich herinneren dat eenigen »tijd (1857) geleden eene vrouw zich in de Regentstreet liet zien, »die in Mexico geboren zou zijn en de algemeene aandacht tot zich trok »door de ontzachelijke hoeveelheid lang zwart haar, dat op en om het »gelaat groeide. Men trachtte de menschen diets te maken dat zij »niet geheel en al mensch was; zij heette JULIA PASTRANA. Zij schijnt »twee jaren later te Moskou gestorven en aldaar door professor »SUCKALOFF gebalsemd te zijn; dit gebalsemde lijk wordt nu tentoon- »gesteld. Daar ik zelf door mijne reizen enz. eenige ondervinding »van menschelijke mummies verkregen heb, zoo was ik ten hoogste »verbaasd over hetgeen ik zag; want het lichaam stond recht over- »eind op een planken vloer en was gekleed in hetzelfde kostuum, »dat zij op de tentoonstelling placht te gebruiken. De ledematen zijn »volstrekt niet samengetrokken of gerimpeld, de armen, de borst, »de beenen, enz. hebben hunne vroegere rondheid en goeden vorm »behouden, het gelaat is verwonderlijk, men zou zeggen een uitste- »kend goed uitgevallen portret in was, doch het is niet uit was »gemaakt. Een nauwkeurig onderzoek overtuigde mij dat het de we- »zenlijke huid was, op eene kunstvolle wijze geprepareerd; de buiten- »gewoon misvormde lippen en de ingevallen neus zijn juist zoo gebleven »als in het leven, en de baard en de weelderige groei van het zachte

¹ Men vindt nog een afbeelding van moeder en dochter in het onlangs verschenen werk *La création de l'homme et les premiers âges de l'humanité* par HENRI DE CLEUZION, Paris 1887, pag. 180 met het onderschrift PASTRANA, femme velue du type quaternaire, née au Mexique.

»zwarte haar op en om het gelaat zijn in alle opzichten gebleven als
 »vroeger. Er is geen onaangename lucht, noch iets anders bij het
 »lichaam, maar men kan zich moeielijk voorstellen dat dit eene mummie
 »van een menschelijk wezen en geen kunstmatig gevormd model zou
 »zijn. De uitstekende taxidermist, mr. BARTLETT, een man van lang-
 »durige ondervinding, die de meeste gorilla's en andere groote dieren
 »voor het Britsch Museum, Crystal Palace, enz. heeft opgezet, ver-
 »gezelde mij en gaf mij ook te kennen dat dit het verwonderlijkste

JULIA PASTRANA en haar kind.

»soort van balsemen was, dat ooit aan het publiek werd aangeboden,
 »en noch hij, noch ik konde begrijpen, welke middelen daarvoor
 »waren gebruikt.”

Indien wij derhalve alles nagaan, wat over dit zonderlinge wezen is in het midden gebracht, dan meen ik dat wij tot het besluit mogen komen, dat de moeder van JULIA PASTRANA met vrij groote zekerheid

eene mexicaansche vrouw en haar vader naar alle waarschijnlijkheid de een of ander Indiaan is geweest, maar volstrekt niet zulk een Indiaan, waaraan het mismaakte gelaat met eenigen grond kan toegeschreven worden. Voor het overige kan men voor het oogenblik niets anders aannemen, dan dat zij onder een van die zonderlinge grillen der natuur moet gerangschikt worden, welke deze nu en dan genoeg schijnt te hebben in het leven te roepen, en waarvan geene verklaring te geven is.

Haarlem, December 1887.